

Vježba 3.4. – Vožnja balonom

Obrazovni ciljevi	Učenici postaju svjesni univerzalnih vrijednosti u ljudskim pravima. Razumiju da su neka prava indirektno sadržana u drugima, unutar sistema ljudskih prava, razlika je u tome da li su određena ljudska prava zaštićena ili ne. Učenici razumiju da su ljudska prava neotuđiva i da proizvoljno ukidanje ljudskih prava predstavlja put ka diktaturi.
Napomena	Ova igra može se koristiti kao uvod na početku časa ili na kraju kao zadatak.
Materijali	Olovke i papir, po mogućnosti veliki listovi papira koji se mogu staviti na zid, popis prava koja se mogu odbaciti/ili kojima se može dati prioritet.

Postupak

1. Nastavnik upravlja igrom. Učenici su raspoređeni u grupe od četiri do šest. Svaka grupa dobija plakat i markere. Učenici crtaju veliki balon iznad okeana ili lokalnog pejzaža. Balastne vreće s pijeskom predstavljaju deset ljudskih prava koja su zalijepljena na plakat (pogledati listu u daljem tekstu).
2. Sada igra počinje. Učenici treba da zamisle kako putuju u Balonu ljudskih prava. Balon počinje propadati i putnici treba da izbacе nešto balasta kako bi izbjegli ozbiljan udes.

Zadatak učenika je da odrede prioriteta ljudska prava koja su predstavljena balastnim vrećama. Koristiće sljedeće kriterijume: Da li je neko pravo indirektno sadržano u drugom? Da li je neko pravo od posebne važnosti za demokratiju ili za naše lične potrebe?
3. Međutim, balon i dalje tone i potrebno je izbacivati dodatni balast u pravilnim razmacima. Učenici moraju odbaciti dodatne vreće s balastom. Nakon što su odbacili četiri ili pet vreća balon se bezbjedno prizemljuje.
4. Razmišljanje u plenumu. Svaka grupa predstavlja cijelom razredu svoju listu i objašnjava (neke od) svojih prioriteta. Liste se potom mogu porediti. Postoje li velike razlike? Takođe bi trebalo govoriti o radu u grupama. Da li je bilo teško da se slože? Da li je bilo teško dati prioritet nekim pravima u odnosu na druga? Nadajmo se da se mogu složiti kako su sva ljudska prava važna ali da ljudi mogu imati različite prioritete u situacijama kada moraju da biraju.

U funkcionalnom ustavu, ukidanje bilo kojih od tih prava prouzrokovalo bi ozbiljnu štetu demokratiji. Ljudska prava su prirodna prava i stoga neotuđiva. Na osnovu toga može se reći da je vožnja balonom zapravo simulacija situacije za koju se nadamo da se nikad neće dogoditi – vladavina diktature.

Ako učenici počnu preispitivati pravila igre po ovim osnovama, može se smatrati da je obrazovni cilj ispunjen.

Promišljanje je moguće produžiti tako što se provjerava koja su od ovih prava uključena u ustav zemlje i kako se ta prava štite.

Dodatak

Kada se ovaj zadatak radi s mlađim učenicima, komadi balasta – prava – trebalo bi da se zamijene sa stvarima koje su poznatije učenicima, na primjer „slobodni izbori“ mogu se zamijeniti sa „igračkama“. Tokom objašnjavanja ovi predmeti mogu se povezati s dječjim pravima.

Materijali

Informacije

Balast u balonu sastoji se od sljedećih prava:

- slobodni izbori
- sloboda vlasništva
- jednakost žene i muškarca
- čisto i zdravo životno okruženje
- pristup zdravoj hrani i čistoj vodi
- pravo na obrazovanje
- sloboda misli, savjesti i vjere
- odjeća i smještaj za sve građane
- privatni život bez uplitanja
- sloboda kretanja.